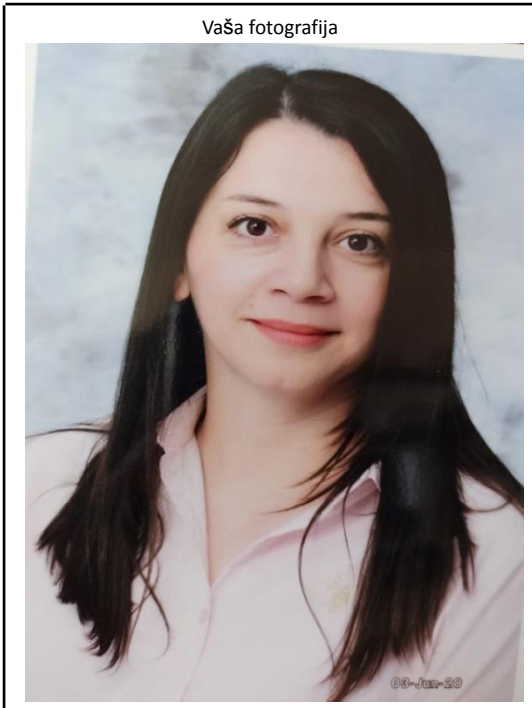

1. LIČNI PODACI

Vaša fotografija

a. IME I PREZIME
Jelena Čančar

b. ADRESA

c. TELEFON

d. E-MAIL ADRESA

jelenacanc1978@gmail.com

e. ZVANJE

Profesorica engleskog jezika i književnosti

2. RADNO MJESTO

a. Naziv ustanove:	JU OŠ „Sveti Sava“ Foča
b. Adresa:	Nemanjina bb, 73 300 Foča
c. Telefon:	058 221 390, 058 221 391
d. Posao koji obavljate:	Direktorica osnovne škole
e. Razred ili uzrast djece sa kojom radite:	6-15 godina
f. Godine staža:	18

3. MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA

Kao što svaki pojedinac teži promjenama i napretku u svom privatnom životu, promjene su osnova i budućnost škole, a direktor kao rukovodilac ima najveću odgovornost za podsticanje napretka.

“Mnogi se plaše rizika što ih donosi svaka promjena, a možda najveći rizik je ništa ne mijenjati“.

Da bi ljudi lakše prihvatili promjene, cilj drugačijeg pristupa i načina rada u školi moramo predstaviti na drugačiji način i učiniti ga zanimljivim svima. Ne smijemo čekati da nam neko kaže šta trebamo raditi, moramo biti toliko hrabri i vješti da možemo i sami ponekad napraviti prvi korak u novo i nepoznato. To je, za mene, ključ uspjeha i napretka. Međutim, da bi ljudi napredovali i težili uspjehu, potrebno je da se osjećaju dobro u svojoj koži i da su okruženi pozitivnom klimom koja ih čini srećnim i ispunjenim. Kada je to tako, samo nebo je granica.

4. INOVATIVNA PRAKSA

<p>NASLOV/NAZIV:</p>	<p>Razvoj pozitivne školske klime s ciljem unapređenja rada škole u cjelini</p>
<p>KRATAK OPIS PRAKSE (do 200 riječi - jedan paragraf):</p>	<p>Razviti pozitivnu školsku klimu i podsticajno okruženje gdje se svi osjećaju dijelom zajednice, gdje većina želi i ima priliku da napreduje, da se razvija, da iskaže svoju individualnost, želje, potrebe, a da opet bude i timski igrač, a sve to u okruženju gdje je sve manje vjere da su bilo kakve pozitivne promjene moguće, nije bio nimalo lak posao i zahtijevao je puno ljubavi, odricanja, entuzijazma, nepokolebljivosti i istrajnosti.</p> <p>Praksa je započela sa vizijom škole u kojoj je sve ovo moguće, a opet sa pozicije, odnosno u školi gdje stvari nisu bile ni približno tako optimistične.</p> <p>Počela sam prvo da se bavim vannastavnim aktivnostima sa nadom da ću tako brže „otvoriti“ školu prema novim idejama, probuditi entuzijazam, ljubav, želju da svima bude bolje i da stvaramo školsko okruženje za sve.</p> <p>Briga za najmlađe započela je otvaranjem produženog boravka za koji sam od samog početka znala da će biti mjesto na kojem su djeca srećna i to je bio moj bezuslovan cilj. Gledajući kako se vremenom produženi boravak razvija u nešto zaista posebno i nesvakidašnje u našim školama, razmišljala sam kako i za starije učenike napraviti nešto što će ih više privlačiti u školu, što će kod njih probuditi taj osjećaj pripadnosti, dati im šansu da pronađu nešto za sebe. Najprostijim jezikom rečeno, željela sam da u školi svaki učenik pronađe nešto za sebe i da ima dostupne neke aktivnosti zbog kojih će se osjećati ostvareno i srećno dok boravi u školi. S tim ciljem osnovana je učenička zadruga u čiji rad je uvezan veliki broj novih sekcija, ali i svih onih koji su željeli da daju svoj doprinos i da učestvuju u nekoj od aktivnosti kojih je iz dana u dan bilo sve više, tako da se teško moglo desiti da svako ne pronađe nešto za sebe...</p> <p>Nisam samo radila na podsticajnom okruženju za djecu, posvetila sam se i razvoju podsticajnog okruženja za sve zaposlene otvarajući im razne mogućnosti da napreduju.</p>
<p>KATEGORIJA (Molim Vas da označite odgovarajuću kategoriju)</p>	<p>6</p>

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Preuzimajući funkciju direktorice škole u kojoj sam prethodno bila nastavnica, znala sam da postoji prostor za napredak škole u svim segmentima rada (nastava i vannastavne aktivnosti, podrška učenicima, saradnja sa roditeljima i zajednicom, infrastruktura).

Međutim, ono što sam primjećivala kao možda i najveći problem bio je nedostatak osjećaja pripadnosti školi i nedostatak pozitivne školske klime u kojoj se svi osjećaju dobrodošlo, primjećeno, gdje imaju priliku da napreduju i da se razvijaju....

Maštala sam o školi u koju kada se uđe, odmah može da se osjeti opuštenu atmosferu u kojoj je svaki pojedinac pronašao nešto za sebe, u kojoj je nečim zaokupljen, ali nečim što zaista voli da radi i što mu donosi radost, ispunjenost, osjećaj uspjeha i mogućnosti napredovanja. Jednostavno, željela sam vidjeti mnogo više osmijeha i radovanja svojoj školi bez obzira da li ste učenik, nastavnik, roditelj, radnik na održavanju čistoće, pedagog ili direktor.

Činilo mi se da se školska klima ne smatra posebno značajnom i da se značaj više pridaje disciplini, uspjehu iz pojedinih predmeta, dobrim ocjenama i reputaciji škole kao takve. Škola je zaista postizala dobre rezultate na takmičenjima, a posebno iz matematike i fizike i činilo mi se da je ta tradicija dobrih rezultata i reputacije škole kada je taj segment rada u pitanju, većini bio sasvim dovoljan da školu smatraju dobrom i uspješnom. Činilo mi se da većina ne primjećuje da je to izuzetno mali procenat učenika i da njihov lični uspjeh ne utiče na ostalu djecu i nastavnike u smislu da su i oni zadovoljni školom i svojom ulogom u njoj. Nije da mislim da je uspjeh na takmičenjima nešto što nije dobro i vrijedno svake pažnje, naprotiv, ali nisam se slagala s tim da je i najvažnije i dovoljno u radu jedne škole.

Željela sam da pružim priliku svima da pronađu i rade nešto što vole u svojoj školi, da otkriju svoje talente, želje, da sanjaju i razvijaju svoju kreativnost, da otkrivaju nepoznato i da žele da napreduju.

Većina školskih aktivnosti odvijala se isključivo na nivou odjeljenja, sa „svojom“ djecom, bez razmjene ideja ili organizacije aktivnosti na nivou škole koje bi na neki način „dotakle“ sve one koji učestvuju u školskom životu i podstakle na veću saradnju, kako djecu, tako i odrasle. Nastava i vannastavne aktivnosti (koje su bile prilično „siromašne“) odvijale su se skoro isključivo u školi, bez neke značajne međusobne saradnje čak i unutar škole, a da ne govorim o uključivanju roditelja ili lokalne zajednice u školski život ili škole u život zajednice. Škola je u veoma maloj mjeri koristila resurse zajednice za učenje, ali i za napredak uopšte.

Stalno sam imala osjećaj da svi (pri tom mislim na djecu, nastavnike i roditelje) kroz školu samo prolaze zato što moraju, da se niko ne zadržava duže od predviđenog i obaveznog vremena i da samo okruženje nije podsticajno u mjeri u kojoj bi moglo ili trebalo da bude kako bi se svi osjećali prijatno u školi i pronašli za sebe nešto što će ih tu i zadržati.

Istina, možda sam u početku polazila od sebe i svog sopstvenog osjećaja da nemam podsticajno okruženje za svoj lični i profesionalni napredak i da ne radim u školi kakvu bih poželjela svojoj djeci. Međutim, nakon preuzimanja funkcije i obavljenih mnogobrojnih razgovora sa kolegama, roditeljima, učenicima, predstavnicima zajednice, uočila sam da veliki broj njih dijeli moje mišljenje i da ono nije niti lično, niti subjektivno. Pozitivna školska klima i mnogo podsticajnije okruženje od zatečenog bilo je potrebno svima.

(Šta je prethodilo opisanoj praksi; kako je i zašto došlo do primjene opisane prakse?)

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj mi je bio razviti pozitivnu školsku klimu i podsticajno okruženje za sve, okruženje u kojem je sve moguće i ništa nije neostvarivo. Ovaj cilj bio je preduslov za napredak svih segmenata rada škole jer bez pozitivne klime, po meni, nema ni napretka škole kao cjeline.

Željeni ishodi:

- Svi učesnici u školskom životu u školi se osjećaju prijatno i bezbjedno, imaju osjećaj da neko o njima brine i da negdje pripadaju
- Svi učesnici u školskom životu imaju prilike i mogućnosti da napreduju i da se razvijaju u onom u čemu su dobri i što vole
- Školsko okruženje je prijatno, podsticajno, pruža prilike za kreativnost, primjenu naučenog, iskustveno učenje, saradnju
- Škola je otvorena prema zajednici, ima dobru saradnju sa porodicom i zajednicom

- Škola promovirše svoj rad i dobre prakse putem društvenih mreža i medija
- Nastavnici žele da napreduju i da se razvijaju, svojim radom doprinose razvoju škole u cjelini

(sa kakvim ciljem ste realizovali navedenu praksu; šta ste željeli postići)

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Moram priznati da se moja praksa kroz koju sam, prije svega, htjela razviti pozitivnu školsku klimu i podsticajno okruženje za sve, kao preduslov za unapređenje rada škole u cjelini, nije zasnivala na nekim naučno utemeljenim metodama rada, niti sam puno proučavala školsku klimu i načine njenog unapređenja u teoriji. Nije baš da nisam čitala o tome, ali priznajem da su moje metode rada na ovoj problematici bile više intuitivne i zasnovane na ogromnoj želji i viziji da prošetam školom o kakvoj sam maštala- školom u kojoj se svi osjećaju prijatno i jednostavno rečeno - vole da borave u njoj.

Znala sam da ću teško moći u kratkom vremenskom periodu uticati na unapređenje različitih segmenata kvaliteta rada škole (nastave, profesionalnog razvoja nastavnika i slično, što su bili neki od postavljenih ciljeva u mom programu rada), pa sam odlučila krenuti „okolo“ „spolja“, tj. krenuti od vannastavnih aktivnosti kako bih vremenom izvršila uticaj i na nastavu i kako bi pozitivna klima obuhvatila sve segmente rada škole. Nekako sam vjerovala da će se to desiti, tj. da kada se osjeti pozitivna školska klima koja „poziva na rad i zalaganje“, kada jednom krenu promjene u vannastavnim aktivnostima, kada se osjeti želja za drugačijim načinom rada, poraste motivacija, osjeti se uspjeh i radost učenja i otkrivanja novih stvari, da će se to jednostavno „preliti“ i na nastavu. Sa ove tačke gledišta, mogu s pravom reći da sam bila u pravu i da se to umnogome i ostvarilo, ali naravno, nije bilo tako jednostavno kao što možda sada izgleda.

Možda je to pomalo i bila „linija manjeg otpora“ jer su vannastavne aktivnosti više bile „u mojoj moći“, tj. mogla sam ih organizovati pod manjim uticajem planova i programa koje piše neko drugi, mogla sam im „udahnuti život“ kakav sam smatrala da treba, bez bojazni da ću napraviti grešku koju će neko primijetiti i na koju će staviti zamjerku „nepoštovanja“ nekih ustaljenih normi, očekivanja i metoda rada. Jednostavno, postojao je prostor za veću slobodu i moć da se djeluje i radi drugačije, jer vannastavne aktivnosti nikada nisu „pod lupom“ kao sama nastava, a opet ostavljaju prostor u kojem su moguća prava mala čuda i revolucije u načinima učenja i poučavanja.

Na samom početku realizacije prakse prvo sam proučila sve zakonske mogućnosti koje su mi bile na raspolaganju, a koje mogu iskoristiti kako bih odmah počela sa neophodnim praksama koje će rad škole u kratkom vremenskom periodu unaprijediti i pokrenuti neophodne promjene. Ne želim ni u kom slučaju da upoređujem važnost kvaliteta nastave i vannastavnih aktivnosti, ali sam jednostavno znala da ću mnogo lakše uticati na kvalitet rada vannastavnih aktivnosti nego na samu nastavu, pa sam im zato dala prednost na početku svog rada.

Krenula sam od mogućnosti organizacije proširenog programa- produženog boravka za učenike prve trijade za koji sam smatrala da je sjajna mogućnost da se istovremeno pomogne porodici, djeci, učiteljima i da svi osjete radost boravka u školi mimo onog obaveznog vremena. Moram priznati da nisam imala puno podrške za realizaciju te ideje, jer je ovo mala sredina i dosta ljudi je smatralo da je to nepotrebno, da su sva djeca zbrinuta prije i poslije škole kod baka, tetki, nezaposlenih majki i slično.

Međutim, mene je najviše privuklo to što je prema Pravilniku o organizaciji produženog boravka, boravak djece bio potpuno besplatan i smatrala sam da se takva mogućnost može i mora odlično iskoristiti u korist djece i roditelja. Istina, u pomenutom Pravilniku postojala je i opcija da se u produženi boravak primaju samo djeca zaposlenih roditelja, što sam odmah isključila iz svojih planova, smatrajući da pravo na produženi boravak treba da dobiju sva djeca koja to žele. Moja vizija nije bila da tu „čuvamo djecu“ prije i poslije nastave, nego da napravimo mjesto gdje će djeca dobiti svu potrebnu brigu, gdje će učiti kroz igru, istraživati, družiti se, razvijati se u svakom pogledu i uživati u svakom smislu. **(Jelena Čančar_prilog 01)**

Ako govorimo o brojevima, onda je jasno koliko nisu bili u pravu oni koji nisu vjerovali u potrebu za produženim boravkom, jer od početnih 40 učenika i tri zaposlena, u ovoj školskoj godini došli smo na broj od oko 140 učenika i osam zaposlenih u boravku. Brojke već dovoljno govore, ali osim brojki, postoji još puno

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2020.

pokazatelja uspješnosti rada ovog boravka, a to su nagrade koje su osvojene za prakse realizovane u njemu (čak tri prakse koje su u njemu realizovane u posljednjih 5 godina, nagrađene su na konkursu za inovativne nastavnike u organizaciji COI Step by Step), rezultati anketa koje su sprovedene među roditeljima s ciljem unapređenja rada boravka, predstavljanje našeg boravka kao primjera dobre prakse od strane Republičkog pedagoškog zavoda RS na seminarima za obuku voditelja produženog boravka....

Ipak, najviše od svega, o uspjehu boravka govori sreća koju prosto osjetite kada uđete u taj prostor i pogledate u oči djece koja tu borave. Sve drugo i nije tako važno. Upravo tu sam po prvi put osjetila onu tako željenju opuštenu atmosferu u kojoj se sreća osjeća u vazduhu i gdje ne možete da zaključite jesu li zadovoljnija djeca ili njihovi učitelji ili servirka hrane koja se brine da su svi siti u vrijeme ručka. **(Jelena Čančar_prilog 02)**

To je bila atmosfera koju sam željela prenijeti na cijelu školu.

Osim pažljivo osmišljenog i opremljenog prostora (kroz učešće u različitim projektima „obične“ učionice pretvorene su u prijatne kutke za cjelodnevni boravak), vrlo pažljivo je osmišljen i program rada koji je podrazumijevao puno učenja kroz igru, iskustvenog učenja u lokalnoj zajednici -korištenjem resursa zajednice, programe o zdravom načinu života, obilježavanje velikog broja značajnih datuma, posjete drugim ustanovama i organizacijama i još puno, puno toga...Podsticala sam voditelje boravka da koriste različite metode rada i bila im svakodnevna podrška u tome. **(Jelena Čančar_prilog 03)**

Vrlo brzo, radnici iz boravka svoje ideje i način rada počeli su da dijele sa kolegama iz nastave, da organizuju zajedničke aktivnosti, počela je da se razvija sjajna saradnja među njima i već sam uvidjela koliko sam bila u pravu kada sam očekivala da se ta „zaraza“ dobrim praksama i metodama rada „prelije“ na nastavu. Učenje izvan škole, učenje u saradnji sa roditeljima i zajednicom, saradnja sa drugim školama, projektna nastava, savremena tehnologija, sve je to polako postajalo jedan sasvim uobičajen način rada u školi.

Jedna od aktivnosti u boravku na koju smo posebno ponosni bila je i „Noć u školi“ koja je i medijski prapraćena (<https://www.youtube.com/watch?v=AOYwkhz22s> - link na video prilog) i koja je predstavljala krunu uspješnog rada i želje da boravak , makar na jednu noć, zaista bude druga kuća naših đaka. Od škole gdje đaci nisu boravili duže nego što su morali (kako bi prisustvovali obaveznoj nastavi), došli smo do škole u kojoj đaci provode noć i uživaju, u samo za njih pažljivo osmišljenoj noći prepunoj zabavnih i korisnih aktivnosti. **(Jelena Čančar_prilog 04)**

U Zakonu o osnovnom obrazovanju pronašla sam i mogućnost organizacije učeničke zadruge kao oblika učeničkog organizovanja unutar škole sa različitim ciljevima. Sviđala mi se ta ideja i odmah sam krenula u istraživanje rada zadruga i mogućnosti koje ta praksa nudi.Posebno me privlačila ideja da ću kroz aktivnosti zadruge dati mogućnost velikom broju učenika da pronađu neko interesovanje. Na moju veliku žalost i razočarenje, nisam naišla u praksi ni na jednu zadrugu koja je već osnovana i koja radi na teritoriji Republike Srpske, ali ni Bosne i Hercegovine, posebno u osnovnim školama. Pronašla sam neke rezultate u srednjim stručnim školama koje su se bavile proizvodnjom hrane u sklopu praktične nastave i to je bilo sve. O nepostojanju zadruga u školama nedavno je pisao i časopis „Školegijum“ i posvetio jedan članak našoj zadrugi kao rijetkom primjeru školskog zadrugarstva u BiH.

(<http://skolegijum.ba/tekst/index/2027/ucenicke-zadruga-radisna-mladost-iz-foce>)

Istraživala sam zatim rad zadruga u okruženju i ipak našla dobre primjere u Srbiji i Hrvatskoj. Zakonski okvir, međutim, prilično se razlikovao, pa sam ipak morala sama doći do pravilnika o radu zadruga i uokviriti njen rad u zakonske mogućnosti koje se ovdje nude. Ideju sam predstavila svima u školi i bez obzira na početne sumnje, ideja se počela razvijati i zadruga je polako krenula sa radom. Konkursom za učenike na nivou škole, izrađen je logo zadruga koji su učenici oslikali u školskom dvorištu, a koji nam je kasnije poslužio da napravimo zadrugarke majice koje su svi sa oduševljenjem prihvatili. **(Jelena Čančar_prilog 05)**

Kao glavne ciljeve rada postavili smo razvoj preduzetničkog duha, rada kao vrijednosti, kreativnosti , brige za životnu sredinu i društvene odgovornosti.

Projekat „Zadrugarstvo“ nastao pod okriljem zadruga, nagrađen je od strane Fonda za otvoreno društvo BiH novčanom nagradom kojom smo finansirali veliki broj aktivnosti i naša zadruga je imala mogućnost da svoj rad predstavi na različitim mjestima, kao i u mogim medijima.

Osjećaj pripadnosti školi o kojem sam toliko maštala, sa zadrugom se razvijao tako lako i brzo i veliki broj djece i odraslih želio je da učestvuje u radu školske zadruge, željeli su da obuku majicu sa logom svoje zadruge i s ponosom učestvuju u njenim aktivnostima. Od oko 660 učenika i 80 radnika škole, u zadrugu se u jednom trenutku prijavilo preko 400. (<https://www.youtube.com/watch?v=6HK9WNivu4U>- link na video koji su napravili učenici)

Ideja na koju smo došli sasvim spontano, da se u njen rad uvežu sve sekcije koje to žele, naišla je na odličan prijem. Bile su to sekcije koje su takođe bile uglavnom nove i nastale u skladu sa željama učenika, a među njima su se posebno isticale: „Kutak za kreativni trenutak“, mali i veliki ekolozi, istorijsko-dokumentarna sekcija, dramske sekcije, medijska sekcija, fotografska sekcija, planinarska sekcija, likovne sekcije, sportske sekcije....

Neke od aktivnosti koje zadruga organizuje godinama unazad (možemo slobodno reći-tradicionalno) su kreativne radionice (npr. reciklažne radionice „Od starog novo“), prodajne izložbe radova nastalih na njima (a napravljen je i Gift šop-prodavnica u školi sa mogućnošću kupovine učeničkih radova), „sedmice reciklaže“ na nivou lokalne zajednice gdje učenici dva puta u godini rade promociju reciklaže u cijelom gradu i prikupljaju PET i papirnu ambalažu (tu ambalažu inače prikupljamo u školi već dugi niz godina), reciklažni maskenbali na nivou grada, organizacija humanitarnih sporskih turnira, uređenje eko-kutka u školi i školskog dvorišta (osim što se redovno sadi cvijeće, zasađen je i voćnjak od oko 30 stabala raznog voća), a u ovoj školskoj godini zadruga je počela i sa plasteničkom proizvodnjom jer smo u saradnji sa Opštinom Foča dobili i svoj plastenik koji je već i zasađen uz pomoć roditelja naših učenika. **(Jelena Čančar_prilog 06), (Jelena Čančar_prilog 07) (Jelena Čančar_prilog 08)**

Zaista je previše aktivnosti zadruge da bi se sve one ovdje detaljno opisale, ali svakako ono što je najznačajnije i što moram istaći jeste taj veliki broj učesnika u aktivnostima i to što su svi dobili mogućnost da uzmu učešće u nekoj od njih. Opet, kao što je to bio slučaj sa produženim boravkom i saradnjom između voditelja boravka i učitelja iz nastave, tako se i ovdje kroz sve te aktivnosti počela razvijati saradnja između nastavnika i učenika, uključivali su se roditelji, zajednica, svi su težili istom cilju i svi su rado uzimali učešće u događajima na nivou škole i grada. Nastava je takođe poprimala drugačije oblike i svakog dana se vidio napredak u radu, novim metodama učenja i poučavanja.

Saradnja među nastavnicima i učenicima je prosto „procvjetala“. Nerijetko, dramska sekcija bi spremila predstavu i gostovala na času srpskog jezika kako bi djeci na zanimljiv način prezentovala neko književno djelo, ili bi fotografska ili medijska sekcija pratila događaje u školi i dokumentovala ih za školski sajt ili you tube kanal škole. Ekolozi su sakupljali razne reciklažne materijale koje bi zatim u saradnji sa sekcijom „Kutak za kreativni trenutak“ pretvorila u prava umjetnička djela.

A kada bi se približio datum Prodajne izložbe učeničke zadruge na kojoj su se prodavali radovi nastali na kreativnim radionicama, e tada bi se uključili svi, od učenika, pa sve do pomoćnog osoblja koje je takođe imalo priliku da izrazi svoju kreativnost. **(Jelena Čančar_prilog 09)**

S obzirom da smo počeli raditi i na promociji rada škole tako što smo napravili zvaničnu FB i stranicu i školski veb sajt, bilo je dana da nismo uspjevali objaviti sve one aktivnosti koje su se u našoj školi dešavale, a na koje smo bili toliko ponosni da smo ih htjeli podijeliti sa svima.

Istovremeno sa razvojem ovih praksi, dešavale su se promjene u školskom okruženju u smislu stvaranja novih prostora za učenje i opuštanje, a koji su zaista bili neophodni, jer se do tada sve dešavalo isključivo u klasičnoj učionici. Čini mi se da je i sam prostor u kojem je napravljen produženi boravak i opušten ambijent koji je tamo preovladavao, dovodio do novih ideja i podsticao i druge da stvaraju nove kutke u u svojim prostorima. Tako su u nekim učionicama napravljene mini-biblioteke, a primjećivala sam i da neki nastavnici mijenjaju raspored klupa u svojim učionicama, izbjegavajući klasični način sjedenja, dvoje po dvoje.

Kroz jedan od poziva za finansiranje projekata na kojima smo sve češće učestvovali, napravljena je učionica –mali amfiteatar na otvorenom gdje se počeo realizovati sve veći broj školskih aktivnosti. Bio je to jedan od prvih projekata gdje smo po prvi put obezbijedili učešće lokalnog šumskog gazdinstva koje nam je

obezbijedilo jedan dio potrebne građe za izgradnju učionice. Ova učionica postala je mjesto druženja na odmorima, tu su se realizovale vannastavne aktivnosti-sekcije, održavala takmičenja u recitovanju, a nakon početnog stidljivog korištenja za časove redovne nastave, ona je postala praktično uobičajena učionica da se održi čas iz bilo kojeg predmeta kad god to vrijeme dozvoljava. **(Jelena Čančar_prilog 10)**

Uz pomoć roditelja i uz zalaganje radnika škole u tzv. unutrašnjem dvorištu škole, napravljen je „Eko-kutak“ , prostor koji su učenici sami nastavili da uređuju. Najviše se uređivao i uređuje reciklažom, tj. korištenjem starih guma i drugih odbačenih predmeta. Stare gume su nam inače materijal uz pomoć kojeg smo u školskom dvorištu napravili poligone spretnosti, ali i za izradu kreativnih cvijećnjaka. Eko-kutak se koristi za različite školske aktivnosti, učenje, boravak u slobodno vrijeme, u njemu se sadi cvijeće, povrće, začinsko bilje, održavaju radionice, časovi...

U njemu se, osim naših učenika, opuštaju i radnici škole, piju se kafe, slave se uspjesi, jednostavno, svi rado borave u njemu kada god to zažele. **(Jelena Čančar_prilog 11)**

Nakon što sam na FB stranici vidjela poziv Centra za obrazovne inicijative Step by Step za finansiranje uređenja kutka za učenike pod nazivom SOBIČAK, napravila sam tim učenika i nastavnika naše škole i srednjoškolskog centra u Foči, koji je osmislilo projekat i zajedno smo učestvovali u ovom pozivu. Projekat je, na našu veliku radost, finansiran i u obje škole su nastali prostori za boravak učenika i za realizaciju aktivnosti koje su oni sami isplanirali kroz program rada sobička. Sobičak je dao novu dimenziju boravka u školi onih malo starijih učenika koji i nisu baš uvijek raspoloženi da duže borave u školi. U prostoru koji su sami osmislili, uredili i napravili plan aktivnosti, provodili su puno vremena i tu su nastale sjajne priče i aktivnosti. Učenice koordinatorke ovog projekta, imale su priliku da rad Sobička predstave na sastanku drugih škola koje su učestvovala u ovom projektu. **(Jelena Čančar_prilog 12)**

U sklopu projekta „Škola u srcu zajednice“ naša škola osmislila je projekat „Porodica u srcu škole“ u sklopu kojeg smo planirali veliki broj aktivnosti u saradnji sa porodicom i zajednicom, a između ostalog i uređenje prostorije za roditelje. Ovaj projekat je još u toku. Prostoriju uređujemo u saradnji sa porodicom, a urađen je jedan simboličan mural porodice na zidu prostorije. **(Jelena Čančar_prilog 13)**

U školi se svakodnevno povećavao broj aktivnosti koje su osmišljavali učenici i nastavnici i zajednički ih organizovali (npr. događaj „Mali eksperimenti iz velikih nauka“ gdje su učenici i nastavnici napravili događaj za roditelje i lokalnu zajednicu- izvodili eksperimente i prikazivali razne prirodne pojave).

Nastojeći da učenicima obezbijedim da dobiju što više prilika za učešće u različitim aktivnostima, uspostavila sam saradnju sa nevladinim organizacijama u gradu i šire, drugim školama u okruženju, pa su se učenici imali priliku predstavljati na raznim smotrama, kampovima , festivalima („ Noć u muzeju“, „Evropska noć istraživača“ i mnoge druge....). **(Jelena Čančar_prilog 14) (Jelena Čančar_prilog 15)**

Saradnja između nastavnika za koju sam već rekla da je podignuta na visok nivo, počela je da se realizuje kroz učešće u velikoj eTwinning porodici škola. Projekat eTwinning predstavila sam im na jednoj od sjednica Nastavničkog vijeća, kao jednu od dobrih mogućnosti veće upotrebe savremene tehnologije u nastavi i veće zastupljenosti projektne nastave i poslije toga započele su aktivnosti u ovom veoma značajnom projektu. Ni sama nisam očekivala da će se toliki broj nastavnika uključiti u ovaj projekat.

Sve je više bilo projektne nastave koja je zahtijevala saradnju sa kolegama u i van škole, pa se nastava počela „seliti“ u druge škole i zemlje putem sredstava elektronske komunikacije.

Istovremeno je došlo do veće upotrebe savremene tehnologije, kooperativnog učenja, vršnjačkih edukacija, nastave na daljinu, iskustvenog učenja, tako da su metode rada u nastavi svakim danom postajale sve raznovrsnije, a nastava sve zanimljivija.

Sve se to odrazilo na rezultate koje su naši učenici i nastavnici postizali učešćem na raznim festivalima i smotrama, takmičenjima, međunarodnim projektima , raznim konkursima, a i roditelji i zajednica su sve više bili uključeni u rad škole putem učešća u samoj nastavi kao predavači, posjetama raznim ustanovama i organizacijama i slično. U sklopu jednog međunarodnog projekta, nastavnici i učenici su putovali u Sloveniju na međunarodnu konferenciju gdje su predstavili rezultate projekta i svoju školu i zemlju. **(Jelena Čančar_prilog 16)**

U sklopu Programa stručnog usavršavanja nastavnika posebnu sam pažnju posvetila mogućnosti da nastavnici uče jedni od drugih i razmjenjuju primjere dobre prakse. Mi smo to nazivali „interne obuke“ i na tim obukama bi nastavnici nesebično dijelili svoja znanja i iskustva sa kolegama i zajednički planirali i razvijali nove metode rada u svojoj nastavničkoj praksi. U sklopu projekta „Škola u srcu zajednice“ formirane su i „zajednice za učenje“ koje funkcionišu na principu razmjene naučenog, isprobanog, gdje ima puno podrške i zajedničkog rada na novim načinima učenja i poučavanja. **(Jelena Čančar_prilog 17)**

Ovo oslanjanje na sopstvene resurse, na svoje nastavnike koji imaju šta da podijele sa drugima, pokazalo se kao jedna od najboljih stvari u podsticanju pozitivne klime među nastavnicima jer su se zbližili, shvatili da najviše mogu naučiti jedni od drugih, osnažili se međusobno i stekli samopouzdanje zahvaljujući kojem su kasnije isto to znanje i iskustvo dijelili na različitim konferencijama, seminarima, događajima. Uvijek sam ih podsticala da posjećuju obrazovne događaje, da se usavršavaju i da podijele svoja iskustva i uvijek sam im podrška u svemu što rade.

Takođe sam se uvijek trudila i da im budem dobar primjer, da učim i usavršavam se, da uzmem učešće na konferencijama i seminarima, gdje sam kao direktorica škole rado dijelila i iskustva iz naše škole. **(Jelena Čančar_prilog 18)**

Iako je praksa koju opisujem prepuna aktivnosti i jasno je da je nemoguće navesti sve ono što se dešavalo u školi u posljednjih pet - šest godina, mislim da je dio prakse koji sam predstavila sasvim dovoljan da i onaj ko ne poznaje rad naše škole, osjeti bar djelić te atmosfere. Mi ćemo biti srećni da sva svoja iskustva podijelimo i pokažemo sve na šta smo ponosni i što može pomoći drugim školama da stvore tu pozitivnu klimu koja nam je omogućila sve drugo što smo postigli i što i dalje postižemo. Naravno, to nije proces koji može biti završen, iako smo mi postigli zavidan nivo pozitivne klime u školi, ona se stalno mora njegovati i potrebno je stalno raditi na njoj.

(Opis postupaka i koraka u realizaciji. U tekstu naznačite naziv i broj priloga koji se odnosi na taj segment/fazu realizacije.)

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI *(Koje ste rezultate postigli? Kako to znate i čime možete potkrijepiti?)*

Efekti opisane prakse i svega onoga što se razvilo iz nje vremenom, više su nego vidljivi.

Stvaranje podsticajnog okruženja za sve i pozitivne školske klime koja svima daje šansu da budu uključeni i da budu dio zajednice, dovelo je do velikog uspjeha škole i njene prepoznatljivosti, kako u lokalnoj zajednici, tako i mnogo šire.

Moja uloga u školi trenutno jeste da podržim i pomognem realizaciju ideja. Ideje ne prestaju da se javljaju, a entuzijizam velikog broja nastavnika koji rade sa voljom, ljubavlju, rezultatima i koji su u potpunosti predani svojim učenicima i školi, zaista je ogroman.

Na početku je to bila mala grupa entuzijasta, sada je to cijela armija ljudi, mogu slobodno reći, velika većina zaposlenih.

Taj toliko željeni osjećaj pripadnosti školi i želja za učešćem u njenim aktivnostima, sada je na zavidnom nivou. Prakse koje nastavnici realizuju u školi, bilo da su u nastavi ili u vannastavnim aktivnostima, sve su kvalitetnije, a o tome svjedoče i nagrade koje kontinuirano stižu kao rezultat izuzetnog rada velikog broja nastavnika. Istraživanja koja je škola realizovala u svrhu izrade novog Školskog razvojnog plana, govore u prilog zadovoljstvu većine učesnika školskog života.

Istraživanje klime i kulture škole koje je realizovano istovremeno u 15 škola od strane Pro Mente socijalna istraživanja, pokazalo je da naša škola, ne samo da ima visoke rezultate i ocjene od strane djece, roditelja i zaposlenih, nego i da su rezultati naše škole najbolji među 15 ispitivanih škola. **(Jelena Čančar_prilog 19)**

Ako navedemo činjenicu da se samo na ovaj konkurs za Inovativne nastavnike svake godine iz škole prijavi nekoliko praksi, a da uvijek minimum jedna bude među nominovanim praksama, ta činjenica govori puno sama za sebe. Ovo su nominovane nastavne prakse iz naše škole u prethodnim godinama:

„Uživam u lijepom ponašanju“ - rješavanje konflikata u prvom razredu kroz akciju i vođenje-Nataša Vukadin ; „Psihološki pristup promociji rada psihologa i vršnjačke edukacije kroz rad sekcije „Mali -savjetnici“ -Marijana Obrenović ; „Dječiji dnevnik“ -Duško Krsmanović; „Učenje kroz igru, kreativnost i praktičan rad“ i „Samostalno dijete od glave do pete“ -Dragana Arsić), „Budi DRUGačiji“ -Dragana Mališ; „Sport je uvijek IN“ -Jelena Perišić . Praksa “Dječiji dnevnik” bila je i pobjednička praksa u kategoriji predmetne nastave. Svake godine zajedno sa školskim timom prisustvujem dodjeli nagrada kako bi podržala nominovane nastavnike, a njihove uspjehe slavimo u školi i lokalnoj zajednici. **(Jelena Čančar_prilog 20)**

Efekti prakse i sve ono što se u školi uradilo i trenutno radi objavljeno je na našoj zvaničnoj FB stranici, školskom sajtu i YT kanalu.

<https://www.ossvetisavafoca.com/>

<https://www.facebook.com/svetisavafoca/>

https://www.youtube.com/channel/UCDejpBK0o93h4L415kw_k4A

Takođe, škola ima odličnu saradnju sa medijima i prilozi iz naše škole su veoma česti, kako u lokalnim medijima i internet portalima, tako i šire (RTRS, ATV, FTV, BHT). Mi smatramo da dobre prakse i ideje treba promovisati i zato kontinuirano radimo na tome.

Osim pomenutih inovativnih nastavnih praksi, dva nastavnika iz naše škole (Milan Zečević i Ivana Bojanić) u prošloj školskoj godini nagrađeni su Svetosavskom nagradom koju je po prvi put dodijelilo Ministarstvo prosvjete i kulture RS i to za upotrebu savremene tehnologije u nastavi i vannastavnim aktivnostima. Ako kažem da se savremena tehnologija u školi skoro nikako nije ni koristila na početku ove prakse, onda je taj podatak dovoljan da ilustruje kakav je to napredak u radu nastavnika i koliko su učenici dobili ovakvim načinom rada njihovih nastavnika.

Škola je po treći put ove godine nagrađena i titulom eTwinning škole, a ove godine je jedna od dvije škole u Bosni i Hercegovini sa najvećim brojem bodova prilikom dodjele ove titule, za šta smo dobili i posebnu plaketu. Više od 20 nastavnika škole aktivno učestvuje u eTwinning zajednici škola Evrope i radi na velikom broju projekata. Učiteljica naše škole dobila je priznanje za nominaciju njenog projekta za evropsku oznaku kvaliteta, a prethodnih godina, takođe učiteljica iz naše škole, dva puta je proglašena za najistaknutijeg etwinnera u BiH. Iskustva iz etwinning projekata, jedna od učiteljica iz naše škole, koja je ujedno i etwinning ambasadorica za Bosnu i Hercegovinu i ja, predstavile smo na ovogodišnjoj etw konferenciji.

Efekti prakse primijetni su i kod naših učenika, oni postižu sjajne rezultate i zapaženi su gdje god i u bilo čemu da predstavljaju svoju školu. Uvijek dobijaju samo pohvale i komplimente za svoj rad i mnoge zaslužene nagrade i priznanja.

Ali to nije samo dok su kod nas u školi, nego i kasnije, kada odu u srednju školu. Često smo ponosni na činjenicu da su u srednjoj školi baš naši đaci uglavnom izuzetno društveno aktivni i odgovorni i da su lideri u mnogim aktivnostima u lokalnoj zajednici. Vjerujemo da i naša škola ima dio zasluga u tome jer su kod nas imali priliku da se bave mnogim stvarima i da uče na mnogo različitih načina. To je možda i najvažniji efekat koji smo postigli, jer sve što smo radili bilo je upravo zbog njih.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Kako bi se u jednoj školi stvorila pozitivna klima i podsticajno okruženje potrebno je puno volje, upornosti, razumijevanja, vremena, strpljenja. Međutim, nije nemoguće. Transformacija naše škole dokazuje da je sve

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2020.

moguće i da se snovi ostvaruju. Meni je za praksu koju sam ovdje predstavila bilo potrebno oko 5-6 godina predanog rada, ali ona se nastavlja i dalje. Sugestija koju bih dala svima koji pokušavaju nešto promijeniti ili pokrenuti jeste da treba izdržati i nastaviti dalje upravo u onim trenucima kada nam izgleda da nema nade i da je najbolje odustati, jer su upravo to trenuci kada se promjene počinju dešavati.

PRILOZI

Molimo vas da vaši prilozi sadrže samo neophodne materijale koji su potrebni kako bi ilustrovali vašu praksu ili kako bi omogućili drugim nastavnicima da je primjene. Maksimalan broj fotografija koje šaljete u prilogima je 20, a broj videozapisa je 2.

Vaše priloge dostavite zajedno sa prijavom našoj Milici Skokić, na e-mail adresu milica@coi-stepbystep.ba.

Za sva pitanja vezana za proces prijavljivanja i Nagradu za inovativne nastavnike/ce, obratite se Nedimu Krajišniku koji Vam stoji na raspolaganju putem e-mail adrese nedim@coi-stepbystep.ba.

Molimo Vas da priloge imenujete tako da postoji jasna poveznica sa praksom koju aplicirate:

Vaše ime_broj priloga (MarkoMarković_prilog01)

